

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדקה

בג"ץ 1292/14

בג"ץ 1785/14

בג"ץ 4064/14

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט מ' מזוז

העותר בבג"ץ 1292/14: חמידאת

העותרים בבג"ץ 1785/14: 1. צראווי
2. הור
3. המוקד להגנת הפרט

העותרות בבג"ץ 4064/14: 1. א-שתייה
2. א-שתייה

נגד

המשיבים: 1. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון
2. בית משפט צבאי עופר

עתירה למתן צו על תנאי וצו בנייים

בשם העותר בבג"ץ 1292/14: עו"ד אחמד ספייה

בשם העותרים בבג"ץ 1785/14: עו"ד סיגי בן ארי, עו"ד דניאל שנהר

בשם העותרות בבג"ץ 4064/14: עו"ד נועה עמרמי, עו"ד אמילי שפר עומר-מן

בשם המשיבים: עו"ד רועי שויקה

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. לרקע עתירה זו, נביא את הנאמר בהחלטתנו מיום 6.1.16 בדיון הראשון בעתירה:

"עתירות אלה מכוונות עצמן לטענה כי תיקון 36 לצו בדבר הוראות ביטחון (איזור יהודה והשומרון) מתשע"ד-2013, שקבע כי החלטת מפקד כוחות צה"ל

באיו"ש להחרים כספים החשודים ככספי טרור אינה ניתנת לערעור בפני בתי המשפט הצבאיים – הוא בלתי חוקי. לעותרים הוחרמו כספים החשודים ככספי טרור. בפתח הדיון הודענו לעותרים את עמדתנו כי על פני הדברים אין דופי חוקי בתיקון כשלעצמו, ובנשימה אחת הודענו למשיב כי לדעתנו יש מקום לקביעת פורום של השגה או ערר על החלטות ההחרמה, תחת אשר כל השגה בהקשר זה תועלה בעתירה לבג"ץ. זאת, הן מטעמי הגינות כלפי הנוגעים בדבר כדי לאפשר להם למצות את טענותיהם, הן מטעמי שכל ישר שנושא אשר ניתן לפתרו בפורומים מתאימים כמערכת האיזור – אין צורך להפנותו מניה וביה לבג"ץ, כפי שנהגו.

כאמור, מתוך הגישה שהצו האמור חוקי, יש מקום להסדרת מנגנון השגה מתאים. הדיון בעתירות יידחה איפוא למשך ארבעה חודשים, שבמהלכם נבקש כי יוסדר מנגנון כזה".

ב. לימים (17.5.16) הוגשה הודעת המשיב, לפיה:

"התקיימה עבודת מטה בעניין לבחינת חלופות שונות. בסופו של יום הוחלט, על דעת ממפקד פיקוד מרכז ועל דעת הפרקליט הצבאי הראשי, להקים ועדה מקצועית עצמית לבחינת תפיסת הרכוש והיתכנות החרמתו. חברי הוועדה יהיו נציג חיל המודיעין, נציג המנהל האזרחי ונציג הפרקליטות הצבאית, כאשר כלל החברים יהיו בדרגת רב-סרן ומעלה.

מי שרכושו נתפס, יוכל להגיש השגה בפני הוועדה האמורה. ההליך יתקיים אחר תפיסת הרכוש, אך טרם להחרמתו. על פי ההצעה, החלטת הוועדה להשיב רכוש לבעליו תהיה מחייבת, ואילו המלצה להחרים רכוש תהיה נתונה לשיקול דעתו של המשיב".

ג. התהליך התארך, וב-15.12.16 הגיבו העותרים, כי על המנגנון שיוקם להיות פורום עצמאי ובעל אופי שיפוטי, מורכב משופטים מוסמכים, ואין זה המקרה – מה גם שעדיין ההשגה על ההכרעה בעקבות הוועדה והחלטת מפקד האיזור תהא לבג"ץ.

ד. בהודעת המשיב מיום 28.2.17 נמסר כי הושלמו איושם והכשרתם של חברי הוועדה לבחינת תפיסת הרכוש והיתכנות החרמתו והושלמה מרבית ההיערכות הלוגיסטית, וכי טיוטת צו להקמת הוועדה ותקנות ייחתמו בשבועיים הקרובים. העותרת (הודעה מ-31.3.17) חזרה על עמדתה, כי אין הוועדה המיועדת לקום מרפאת את הפגמים בצו לעניין עצמאות שיפוטית. כיום 9.5.17 הועברו, לפי החלטה, המסמכים הללו לעיונו.

ה. עיינו בטיוטת הצו והתקנות. הצו עוסק בהקמת "ועדה לבחינת תפיסת רכוש" אשר "תמליץ בפני מפקד כוחות צה"ל באיזור, בנוגע להפעלת סמכויות ... ביחס לטובין שנתפסו...". טיוטת התקנות כוללת זכות טיעון, סדרי דין, וקביעה באשר להחלטה ולגבי דעת רוב או מיעוט, בין היתר נאמר בסעיף 6:

"(ג) מצאה הוועדה כי לא היה מקום לתפיסת הטובין או כי אין מקום להחרים את הטובין שנתפסו, כולם או חלקם, תורה על החזרת הטובין לידי מי שנתפסו ברשותו הטובין, בהתאם למידע הרשום באסמכתא בדבר תפיסת הטובין, למעט במקרים חריגים, בהם מנימוקים שירשמו, יורה מפקד כוחות צה"ל באזור אחרת.
(ד) החליטה הוועדה להמליץ על החרמת הטובין, כולן או חלקם, תועבר המלצתה לידי מפקד כוחות צה"ל ביזרו, וייעשה בהם ככל שיורה מפקד כוחות צה"ל באזור. המלצת הוועדה תועבר לאדם שברשותו נתפסו הטובין או לבא כוחו.
(ה) המליצה הוועדה על החרמת הטובין, כאמור בסעיף קטן (ד), יהיה מי שנתפסו ברשותו הטובין, רשאי להגיש בקשה בפני הוועדה לפדות את הטובין כנגד תשלום כספי. הוועדה תחליט אם להיעתר לבקשה, ותורה על גובה סכום התשלום" (סעיף 6(ג)(2)(ה)).

ו. עיינו הרואות, כי הועדה אינה ממליצה בלבד, אלא אף מוסמכת להורות על החזרת טובין למעט מקרים חריגים, וכן להורות בעניין פדיון טובין.

ז. סבורים אנו כי יש לתת לוועדה לקום ולמלא את משימתה, ולבחון את הדברים על ציר הזמן; נוסף, שראוי כי הרכב הועדה, שעליו נמסר בהודעות המשיב כאמור, יובא אף הוא בתקנות, מה גם שהצו עצמו (בסעיף ג) מסמיך להתקין תקנות "לרבות הרכב הועדה...". יתר כל כן, כשלעצמנו אף היינו מעדיפים כי ההרכב יבוא בצו עצמו. ולבסוף, ברי לנו כי על נציג הפרקליטות הצבאית לעמוד בראש הועדה, נוכח טיב הנושא.

ח. נראה לנו כי ניתן לקוות שהועדה, גם אם פעולתה מוגדרת כ"המלצה", תתן מענה הוגן והולם לצורך במנגנון השגה. חזקה כי מפקד האיזור, למעט מקרים נדירים עד מאוד, יקבל את שתאמר הועדה, וכאמור יש לה גם סמכויות ישירות. יש גם לקוות בעליו כי הדבר יצמצם פניות לבית משפט זה.

ט. על כן לעת הזאת, תוך שמירת זכויות, איננו נעתרים לעתירה. העתירה השיגה מטרה בעלת חשיבות, גם אם לא כל מבוקשה, ולכן יחויב המשיב בהוצאות בסך כולל של 10,000 ₪.

ניתן היום, י"ד באייר התשע"ז (10.5.2017).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיאה

המתק כנוף לשינויי עריכה וניסוח. רח 14012920_T21.doc
מרכז מידע, טל' 077-2703333; אתר אינטרנט, www.court.gov.il